www.edcbmj.ir e-ISSN: 2345-5284

Education Strategies in Medical Sciences (ESMS)

Journal homepage: www.edcbmj.ir/en e-ISSN: 2345-5284

Baqiyatallah University of Medical Sciences

Attitude Towards Academic Fraud and Its Relation with The Motivation of Students' Academic Achievement and Self-Esteem

Marzeyeh Loripoor[1], Mansooreh Azizzadeh Forouzi [2], Majid Kazemi[3] , Azam Heidarzadeh [4*], Shima Sarafi[5]

[1] *Department of Midwifery and Reproductive health, School of Nursing and Midwifery, Geriatric care research center, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran.*
[2] *Neuroscience Research Center, Institute of Neuropharmacology, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran.*
[3] *Department of Medical Surgical Nursing, Faculty of Nursing and Midwifery, Non-Communicable Disease Research Center, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran.*
[4] *Department of Medical Surgical Nursing, Faculty of Nursing & Midwifery, Geriatric Research Center, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran*
[5] *Department of Nursing, Faculty of Nursing & Midwifery Razi, Kerman University of Medical Sciences, Kerman, Iran*

**Corresponding author: Azam Heidarzadeh, Department of Medical Surgical Nursing, Geriatric Research Center, Faculty of Nursing & Midwifery, Rafsanjan University of Medical Sciences, Rafsanjan, Iran*
Email: heydarzadehaazam@gmail.com

Article Info

Keywords *Attitude, Academic Fraud, Motivation for Academic Achievement, Self Esteem, Medical Students.*

Abstract

Introduction: Fraud is one of the most important factors in learning among students Therefore, identification of factors influencing attitudes towards academic fraud is essential. The aim of this study was to investigate the attitude toward academic fraud and its relation to the motivation of academic achievement and self esteem in students of Rafsanjan University of Medical Sciences in 2018.

Methods: In this descriptive-correlation study, 332 students of Rafsanjan University of Medical Sciences participated in the study based on a preliminary study. In order to achieve the research goals, demographic characteristics, academic fraud, motivation for Hermann's progress and Rosenberg self-esteem were used. Data were analyzed by SPSS software version 18 and Pearson & Spearman correlation coefficient, independent t-test and ANOVA.

Results: The results showed that there was an inverse and significant relationship between the mean scores of attitude toward fraud and the motivation of academic achievement. In other words, with the increase in attitude toward cheating, the motivation score for academic achievement declined and vice versa (P =-0.22, P =0.0001). There was a reverse and significant relationship between attitude scores on cheating and self-esteem; so that self-esteem decreased with increasing attitude toward cheating (p= -0.13, P=0.015).

Conclusion: In the survey of academic fraud, it is better to take into account factors such as self-esteem and the motivation of academic achievement at the beginning of university entrance to achieve a lower degree of academic harm.

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-11]

مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
دوره ۱۴، شماره ۳، ۱۴۰۰
صفحات: ۱۰۳-۱۱۱

نگرش نسبت به تقلب تحصیلی و ارتباط آن با انگیزه پیشرفت تحصیلی و عزت نفس دانشجویان

مرضیه لری پور[۱]، منصوره عزیززاده فروزی[۲]، مجید کاظمی[۳]، اعظم حیدرزاده*[۴]، شیما صرافی زاده[۵]

[۱] گروه مامایی، دانشکده پرستاری مامایی، مرکز تحقیقات مراقبت سالمندی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
[۲] مرکز تحقیقات علوم اعصاب، انستیتو نروفارماکولوژی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران
[۳] گروه داخلی – جراحی، دانشکده پرستاری، مرکز تحقیقات بیماری های غیر واگیر، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
[۴] گروه داخلی جراحی، دانشکده پرستاری – مامایی، مرکز تحقیقات مراقبت سالمندی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
[۵] گروه پرستاری، دانشکده پرستاری مامایی رازی، دانشگاه علوم پزشکی کرمان، کرمان، ایران

*نویسنده مسوول: اعظم حیدرزاده، گروه داخلی جراحی، مرکز تحقیقات سالمندی، دانشکده پرستاری – مامایی، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران.
ایمیل: heydarzadehaazam@gmail.com

چکیده

مقدمه: تقلب به عنوان یکی از عوامل مهم تهدید کننده یادگیری در میان دانشجویان شایع است بنابراین شناسایی عوامل تاثیرگذار بر نگرش نسبت به تقلب تحصیلی ضروری می باشد. این مطالعه با هدف بررسی نگرش نسبت به تقلب تحصیلی و ارتباط آن با انگیزه پیشرفت تحصیلی و عزت نفس در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال ۱۳۹۶ انجام شد.

روش‌ها: در این پژوهش توصیفی همبستگی ۳۳۲ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان بر اساس مطالعه مقدماتی و به روش تصادفی در مطالعه شرکت داشتند. به منظور دستیابی به اهداف پژوهش از پرسشنامه های خصوصیات دموگرافیک، تقلب تحصیلی، انگیزه پیشرفت هرمنس و عزت نفس روزنبرگ استفاده شد. اطلاعات پس از جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۸ و ضریب همبستگی پیرسون و اسپیرمن، تی مستقل و ANOVA آنالیز شدند. سطح معناداری ۰/۰۵ درنظر گرفته شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که بین میانگین نمره نگرش نسبت به تقلب و انگیزه پیشرفت تحصیلی ارتباط معکوس و معناداری وجود داشت، به عبارتی با افزایش نمره نگرش نسبت به تقلب نمره انگیزه پیشرفت تحصیلی کاهش می یافت و بالعکس(ρ =-۰.۲۲ , P =۰.۰۰۰). بین نمره نگرش نسبت به تقلب و عزت نفس ارتباط معکوس و معناداری وجود داشت به طوری که با افزایش نمره نگرش نسبت به تقلب، عزت نفس نیز کاهش می یافت(ρ =- ۰.۱۳ , P =۰.۰۱۵).

نتیجه‌گیری: در آسیب شناسی تقلب تحصیلی، بهتر است به عواملی چون عزت نفس و انگیزه پیشرفت تحصیلی در ابتدای ورود به دانشگاه توجه شود تا درجات کمتری از آسیب تحصیلی مشاهده گردد.

واژگان کلیدی: نگرش،تقلب تحصیلی، انگیزه پیشرفت تحصیلی، عزت نفس، دانشجویان علوم پزشکی

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-11]

مقدمه

تقلب یا فریبکاری پدیده ای فراگیر است که نظام‌های آموزشی از سالیان دور با آن روبرو بوده و بابت آن هزینه‌های زیادی را متحمل شده‌اند(۱). تقلب علمی به یک نگرانی بزرگ در دانشگاه های سراسر کشور تبدیل شده است و دانشگاه های علوم پزشکی نیز از این امر مستثنی نیستند(۲). ارتکاب این تخلف در بین دانشجویان پزشکی و زیرگروه های آن و مراکز آموزش پزشکی با توجه به حساسیت موضوع، از اهمیت بیشتری برخوردار است(۳) چرا که می تواند عواقب جدی بر زندگی انسان و ارزش های اجتماعی و اقتصادی بگذارد(۴).

بررسی مطالعات قبلی در مورد تقلب در دوره کارشناسی نشان می دهد که ۶۵ تا ۱۰۰ درصد از دانشجویان مقطع کارشناسی در هر دوره تحصیلی خود حداقل یک بار اقدام به تقلب کرده اند(۵, ۶)، یافته های مطالعه Taradi و همکاران (۲۰۱۲) نشان دادند که حدود ۹۷ درصد دانشجویان علوم پزشکی کرواسی مرتکب تقلب در امتحان شده اند (۷)، پژوهشی در دو دانشکده پزشکی در ایالت متحده نشان داد که حدود ۵۸ درصد دانشجویان پزشکی اقرار به تقلب کرده اند و ۸۸ درصد از کسانی که تقلب کرده اند جزو دانشجویان دوره کارشناسی بوده اند(۸).

تقلب سبب از بین رفتن صداقت در داخل دانشگاه و بی احترامی دانشجویان به اخلاق و ارزش ها می شود (۶). در مورد اینکه چرا دانشجو یا دانش آموز دست به تقلب میزند و چه عوامل فردی می تواند منجر به بروز و شیوع آن شود، دیدگاه های متفاوتی وجود دارد(۹). برای نمونه یافته های مطالعه خامسان (۲۰۱۱) عوامل درونی نظیر عدم مسؤولیت پذیری بیش از عوامل بیرونی نظیر سخت بودن تکلیف و توقع زیاد از دانشجو به عنوان علت تقلب توسط دانشجویان را مورد تأکید قرار داده است(۱۰). از جمله متغیرهائی که ارتباط آن با تقلب تحصیلی در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت، انگیزه پیشرفت تحصیلی است. انگیزه پیشرفت یکی از مهم ترین انگیزه های اکتسابی هر فرد است که برای نخستین بار توسط موری مطرح شد و عبارت است از گرایش فرد برای گذر از سدها، تلاش برای دست یابی به گونه ای برتری و حفظ معیارهای سطح بالا(۱۱). کسانی که انگیزه پیشرفت بالایی دارند، سعی در کامل شدن و بهبود کارکرد خود دارند. آنان وظیفه شناس بوده و کارهایی را انجام می دهند که چالش برانگیز باشد و به کاری دست زنند که ارزیابی پیشرفت شان به گونه ای خواه در مقایسه با پیشرفت دیگران یا بر پایه ملاک های دیگر، شدنی باشد(۱۲). این افراد از عزت نفس برخور دارند، مسئولیت فردی را ترجیح داده و دوست دارند که به گونه ای ملموس از نتایج کار خود آگاه شوند(۱۱).

در سالهای اخیر، محققان از عزت نفس بالابه عنوان یک منبع حمایتی مهم یاد کرده اند که افراد می توانند در مقابل رویدادهای منفی در زندگی روزمره (۱۳) و در مقابل وقایع نامطلوب زندگی به منظور کاهش اثراتشان از آن استفاده کنند(۱۴). از نظر محققان، پذیرش خود که به داشتن توجه مثبت به خود تعریف شده است، از جمله متغیرهای عمده در سلامت روانی است(۱۵). عزت نفس به احساس کلی شخص در مورد ارزش، اعتبار و شایستگی خویش مربوط می شود؛ به عبارت دیگر به ادراکی اطلاق می گردد که فرد نسبت به ارزشمند بودن خود دارد. این ادراک از تجاربی ناشی میشود که شخص در طی دوران زندگی خود کسب کرده است که هم میتواند به عنوان یک صفت پایدار و هم به عنوان یک متغیر حالتی در نظر گرفته شود(۱۶).

اگر برای مبارزه با تقلب و جلوگیری از شیوع آن فکری نشود، در نهایت به جایی خواهیم رسید که دانشگاه هر ساله تعداد زیادی خروجی دارد که نمی توانند نقش مؤثر و مطلوب خود را ایفا کنند و در برطرف کردن توقعات و نیازهای جامعه که برآورده کردنشان به آنها سپرده شده است، ناتوانند(۱۷). پرداختن به رفتار فریبکارانه تحصیلی ازآن رو اهمیت دارد که براساس ادبیات پژوهشی، افرادی که به تقلّب تحصیلی اقدام می کنند، اغلب، این رفتار ناشایست را پس از فراغت از تحصیل، به محیط های کاری خود، انتقال می دهند. ازآنجایی که شیوع تقلب توان بالقوه ای در ایجاد محدودیت های بزرگ در شکوفایی استعدادهای فردی و نهادی دارد، نباید با این مسئله همانند شکلی ناچیز و کم اهمیت از رفتارهای انحرافی برخورد شود (۱۸) با توجه به پژوهش های محدود در زمینه بررسی عوامل تاثیرگذار در تقلب به ویژه در دانشجویان علوم پزشکی در ایران، این مطالعه با هدف بررسی نگرش نسبت به تقلب تحصیلی و ارتباط آن با انگیزه پیشرفت تحصیلی و عزت نفس در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال ۱۳۹۶ انجام شد.

روش ها

این پژوهش مطالعه ای توصیفی همبستگی است که با هدف تعیین نگرش نسبت به تقلب تحصیلی و ارتباط آن با انگیزه پیشرفت و عزت نفس در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان در سال ۱۳۹۶ انجام شد. جامعه این مطالعه را کلیه دانشجویان دانشکده های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان که در مجموع ۱۹۹۴ بودند، تشکیل داده و نمونه پژوهش بر اساس مطالعه مقدماتی ۳۲۲ نفر از دانشجویان گروه های پزشکی با استفاده از فرمول کوکران تعیین گردید. پژوهشگر بعد از مراجعه به آموزش هر دانشکده و تعیین حجم جامعه در هر دانشکده با نسبت گیری تعداد نمونه از هر دانشکده را مشخص نمود که به نسبت تعداد دانشجویان کلیه مقاطع تحصیلی در رشته های مختلف هر دانشکده به صورت تصادفی ساده نمونه گیری صورت گرفت (جدول ۱).

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-11]

جدول ۱. توزیع تعداد نمونه در دانشکده ها

پرستاری	**36**
مامایی	34
پزشکی	**80**
دندانپزشکی	43
هوشبری	**28**
بهداشت	31
علوم آزمایشگاهی	**20**
رادیولوژی	20
اتاق عمل	**20**
فوریت‌های پزشکی	20

پس از کسب رضایت از شرکت کنندگان و اطمینان از محرمانه بودن اطلاعات، پرسشنامه های مربوطه توسط پژوهشگر در محیط خوابگاه و دانشکده ها در اختیار دانشجویان قرار داده شده و پس از تکمیل جمع آوری شد.

در این مطالعه به منظور دستیابی به اهداف پژوهش از پرسشنامه های خصوصیات دموگرافیک، تقلب تحصیلی، انگیزه پیشرفت هرمنس و عزت نفس روزنبرگ استفاده شد. فرم خصوصیات دموگرافیک حاوی سوالاتی از قبیل سن، جنس، وضعیت تاهل، مقطع تحصیلی، رشته تحصیلی، تعداد ترم های مشروط شده و معدل کل می باشد.

پرسشنامه تقلب تحصیلی توسط فراست و همکاران در سال ۱۳۹۶طراحی شده است. این ابزار دارای ۳۴ سوال در طیف لیکرت پنج گزینه ای (۱ " کاملا مخالفم " تا ۵ " کاملا موافقم")، تقلب تحصیلی را اندازه گیری می نماید. بنابراین، بیشترین امتیاز برای تقلب تحصیلی برابر ۱۷۰ و کمترین امتیاز ۳۴ بود به طوری که میانگین نمره بالاتر باشد نگرش نسبت به تقلب مثبت در نظر گرفته می شد. روایی و پایایی ابزار توسط فراست و همکاران در سال ۱۳۹۶ مورد بررسی قرار گرفت. روایی ابزار به دو شیوه همسانی درونی و داوری تخصصی مورد تایید قرار گرفت. برای پایایی مقیاس از همسانی درونی به شیوه آلفای کرونباخ استفاده شد که ارزش پایایی برابر با ۰/۹۷ بود(۱۹).

مقیاس عزت نفس روزنبرگ برای اندازه گیری عزت نفس تهیه شده که یکی از پر استفاده ترین ابزار ها در این زمینه بوده و دارای اعتبار و روایی بالایی است و شامل ۱۰ عبارت است که ۵ عبارت آن به شکل مثبت (گویه های شماره ۱ تا ۵) و ۵ عبارت دیگر به صورت منفی (گویه های شماره ۶ تا ۱۰) ارائه شده است. شیوه نمره گذاری این مقیاس به این ترتیب است: سوالات۱ الی ۵، کاملاً مخالفم ۱، مخالفم ۲، موافقم ۳ و کاملاً موافقم دارای نمره ۴ می باشد. همچنین در سؤالات ۶ الی ۱۰، کاملاً موافقم ۱، موافقم ۲، مخالفم۳ و کاملاً مخالفم دارای نمره ۴ می باشد. پاسخ-های مربوط به سؤالات منفی معکوس می گردند و با پاسخ‌های مربوط به سؤالات مثبت جمع می شوند تا نمرهٔ کلی عزت نفس فرد به دست آید. دامنهٔ نمرات این مقیاس از ۱۰ تا ۴۰ بوده که نمرات بالاتر نشاندهندهٔ عزت نفس بالاتر است. رجبی و بهلول (۱۳۸۶)، در یک بررسی مقطعی ۱۲۹ دانشجو که به روش تصادفی ساده از بین کلیه دانشجویان سال اول ساکن در خوابگاه های دانشجویی دانشگاه شهید چمران برگزیده شدند با استفاده از مقیاس عزت نفس روزنبرگ، مورد مطالعه قرار گرفتند. نتایج ضرایب همسانی درونی ماده در کل نمونه دانشجویی ۸۴/.، در دانشجویان پسر ۸۷/. و در دانشجویان دختر۸۰/. به دست آورد. ضرایب همبستگی بین هر یک از ماده های مقیاس با نمره کل ماده ها از ۵۶/. تا ۷۲/. متغیر و همگی در سطح p<۰۰۱/.، معنادار بود. تحلیل عاملی با استفاده از عامل یابی محور اصلی (چرخش پروماکس) در مقیاس فوق دو عامل (صلاحیت و شایستگی شخصی و رضامندی از خود) که ۵۳/۸۳/. واریانس مقیاس را تبیین نمود، به دست داد. با توجه به پایایی و روایی مقیاس فوق، می توان از آن برای فعالیت های بالینی و پژوهشی استفاده کرد(۲۰).

پرسشنامه انگیزه پیشرفت تحصیلی هرمنس در سال ۱۹۷۰ توسط هرمنس ساخته شد که دارای ۲۹ پرسش چهار گزینه است. این گزینه ها به حسب اینکه شدت انگیزه پیشرفت از زیاد به کم یا کم به زیاد باشد به آنها نمره داده می شود. بعضی از سوالات بصورت مثبت و بعضی دیگر به صورت منفی ارائه شده است. سوالات شماره ۱، ۴، ۷، ۸، ۱۲، ۱۵، ۱۹، ۲۰، ۲۱ به گزینه الف یک نمره، گزینه ب دو نمره ، گزینه ج سه نمره و گزینه د چهار نمره و به بقیه سوالات به گزینه الف چهار نمره، گزینه ب سه نمره ، گزینه ج دو نمره و گزینه د یک نمره تعلق می گیرد. دامنه تغییرات نمرات از ۲۹ تا ۱۱۶ متغیر است نمره کل یعنی نمره ای که ازمجموع سوالات به دست می آید اگر بالا باشد نشانگر انگیزه پیشرفت بالا و نمرات پائین بیانگر انگیزه پیشرفت پائینی در فرد می باشد. روایی و پایایی این ابزار در مطالعه سلیمانی فر و شعبانی مورد ارزیابی قرار گرفت که از روایی مناسبی برخوردار بود و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفا کرونباخ آن ۰/۷۸ گزارش گردیده است (۲۱).

اطلاعات پس از جمع آوری وارد نرم افزار Spss نسخه ۱۸

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-11]

شده و سپس با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و اسپیرمن، آزمون تی مستقل و آزمون ANOVA آنالیز شد. سطح معناداری ۰/۰۵ درنظر گرفته شد.

یافته ها

در مجموع ۳۳۲ نفر در مطالعه شرکت کردند. (۷۰/۲٪) ۲۳۳ نمونه ها را زنان تشکیل می دادند. میانگین سن نمونه‌ها ۱/۷۷± ۲۰/۹۶ بود. ۸۸/۳ درصد از نمونه ها مجرد بودند. فراوانی نسبی افراد در مقاطع تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد و پزشکی به ترتیب ۶۱/۱٪، ۲/۲٪ و ۳۶/۷٪ بوده است. میانگین معدل کل نمونه ها ۱/۳۷ ± ۱۵/۹۶ بوده است.

میانگین (انحرالف معیار) نمره نگرش نسبت به تقلب تحصیلی ۲۴/۶۱ ± ۹۶/۲۹ بوده است که نشان دهنده نگرش مثبت نست به تقلب تحصیلی بوده است از طرفی میانگین (انحراف معیار) انگیزه پیشرفت تحصیلی ۷/۱۶ ± ۷۹/۹۴ بوده است که نشانگر انگیزه بالای دانشجویان شرکت کننده در مطالعه برای پیشرفت تحصیلی بوده است همچنین میانگین (انحراف معیار) نمره عزت نفس ۵/۴۱ ± ۲۰/۲۲ بوده است که متوسط گزارش شده است. از طرفی ضریب همبستگی اسپیرمن نشان داد که بین میانگین نمره نگرش نسبت به تقلب و انگیزه پیشرفت تحصیلی ارتباط معکوس و معناداری وجود داشت. به عبارتی با افزایش نمره نگرش نسبت به تقلب نمره انگیزه پیشرفت تحصیلی کاهش می یافت و بالعکس. همچنین بین نمره نگرش نسبت به تقلب و عزت نفس ارتباط معکوس و معناداری وجود داشت. به عبارتی با افزایش نمره نگرش نسبت به تقلب، عزت نفس کاهش می یافت. همچنین بین انگیزه پیشرفت تحصیلی و عزت نفس نیز ارتباط معکوس و معناداری وجود داشت. به عبارتی با افزایش عزت نفس نمره انگیزه پیشرفت تحصیلی کاهش می یافت و بالعکس (جدول ۲).

علاوه براین نتایج این مطالعه نشان داد بین نمره معدل کل و نگرش نسبت به تقلب ارتباط معکوس و معناداری وجود داشت. به عبارتی با افزایش معدل نمره نگرش نسبت به تقلب کاهش می یافت و بالعکس. همچنین آزمون تی مستقل نشان داد دانشجویان پسر به طور معناداری نمره نگرش بالاتری نسبت به دختران داشتند (P= ۰/۰۰۱). همچنین نمره نگرش نسبت به تقلب به طور معناداری در رشته های تحصیلی مختلف متفاوت بود. نتایج آزمون تعقیبی نشان داد که دانشجویان رشته مامایی به طور معناداری با سایر رشته ها (به غیر از رشته اتاق عمل) اختلاف معناداری داشتند و نگرش نسبت به تقلب در دانشجویان مامایی کمتر از سایر گروه ها بود. همچنین نمره انگیزه پیشرفت تحصیلی به طور معناداری در رشته های تحصیلی مختلف متفاوت بود. میانگین نمره انگیزه پیشرفت تحصیلی در دانشجویان رشته مامایی بیشتر از سایر رشته ها و در دانشجویان رشته فوریت های پزشکی کمتر از سایر رشته ها بود. یافته ها نشان داد که نمره عزت نفس با هیچ یک از متغیرهای زمینه ای ارتباط نداشت. (جدول۳).

بحث

میانگین نمره نگرش نسبت به تقلب و انگیزه پیشرفت تحصیلی ارتباط معکوس و معناداری وجود داشت. به عبارتی با افزایش نمره نگرش نسبت به تقلب نمره انگیزه پیشرفت تحصیلی کاهش می یافت و بالعکس. در همین راستا نتایج مطالعه Olanrewaju (۲۰۱۰) نشان داد بین تقلب تحصیلی و انگیزه پیشرفت تحصیلی ارتباط منفی وجود داشته است(۲۲)، با توجه به تعریف لوین (۱۹۹۵) که انگیزه پیشرفت را عالی ترین شاهراه یادگیری دانسته است. بدین معنی که هرچه انگیزه فرد برای دانستن، آموختن و تحصیل بیشتر باشد، فعالیت و رنج و زحمت بیشتری برای رسیدن به هدف نهایی متحمل خواهد شد(۲۳)، بنابراین احتمال می رود وقتی فرد از انگیزه پیشرفت بالایی برخوردار باشد، به تکالیف درسی به خوبی توجه می کند، تکالیف درسی را جدی می گیرد و علاوه بر آن سعی می کند اطلاعاتی بیش از آنچه در کلاس درس به او می آموزند، یاد بگیرد. همچنین برای یادگیری، مهارت های لازم و راهکارهای مناسب را می یابد. بدیهی است که موفقیت در یادگیری نیز، سبب احساس توانمندی بیشتر و افزایش علاقه به موضوع یادگیری می شود و اینها عواملی است که باعث می شود فرد از تقلب خوداری کند. این در حالی است که Newstead و همکاران (۱۹۹۶) در نتایج مطالعه خود گزارش کردند افرادی که انگیزه پیشرفت تحصیلی بالاتری دارند بیشتر مرتکب انجام تقلب می شوند(۲۴) از طرفی افرادی که انگیزه زیاد تحصیلی دارند و تقلب هم می کنند احتمالا برای کمک به افرادی هست که وقت کمتری صرف درس خواندن می کنند و انتظار دارند سایر دانشجویان به آنها کمک کنند. همچنین نتایج مطالعه Idrus و همکاران (۲۰۱۶) نیز ارتباط معناداری بین انگیزه پیشرفت با تقلب گزارش نکرده اند(۲۵). احتمالاً این مغایرت را بتوان اینگونه توجیه کرد که در مراکز آموزشی مختلف دسترسی به اهداف ممکن است تحت تأثیر عوامل داخلی مانند امکانات آموزشی دانشکده ها و نحوه تدریس و یا ویژگی های فردی فراگیران و تنوع فرهنگی مربوط باشد.

همچنین بین نمره نگرش نسبت به تقلب و عزت نفس ارتباط معکوس و معناداری وجود داشت. به عبارتی با افزایش نمره نگرش نسبت به تقلب، عزت نفس کاهش یافته است که هم راستا با نتایج مطالعه Moeck (۲۰۰۲) (۲۶) و زمانی و همکاران (۲۰۱۵) (۲۷) است. همچنین یافته های مطالعه David (۲۰۱۵) نیز نشان داد که دانشجویان با عزت نفس بالا نسبت به دانشجویان با عزت نفس پایین نگرش منفی‌تری نسبت به تقلب داشتند(۲۸). احتمالا با افزایش عزت نفس احساس توانمندی در فرد به وجود می آید و تغییرات مثبتی همچون

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-11]

موفقیت تحصیلی، افزایش تلاش برای کسب موفقیت، داشتن اعتماد به نفس بالا، بلند همتی در فرد به وجود می آید(۲۹) و افراد با این ویژگی از رفتارهای فریبکارانه از جمله تقلب تحصیلی امتناع خواهند کرد.

جدول ۲. ارتباط بین نگرش نسبت به تقلب، انگیزه پیشرفت تحصیلی و عزت نفس در واحدهای پژوهش

متغیر	نگرش نسبت به تقلب	انگیزه پیشرفت تحصیلی	عزت نفس
نگرش نسبت به تقلب	۱	–	–
انگیزه پیشرفت تحصیلی	ρ =−۰.۲۲ P =۰.۰۰۰	۱	–
عزت نفس	ρ =- ۰.۱۳ P =۰.۰۱۵	ρ = −۰.۳۴ P =۰.۰۰۰	۱

جدول۳. ارتباط متغیرهای زمینه ای و نمره نگرش نسبت به تقلب، انگیزه پیشرفت تحصیلی و عزت نفس

متغیر	تقلب تحصیلی		انگیزه پیشرفت تحصیلی		عزت نفس	
	میانگین ±انحراف معیار	آزمون آماری (P value)	میانگین (انحراف معیار)	آزمون آماری (P value)	میانگین (انحراف معیار)	آزمون آماری (P value)
سن	۲۴.۶۱ ±۹۶.۲۹	r =۰.۰۱− ۰.۹۰۰P=	۷۹.۹۴±۷.۱۶	ρ =۰.۰۲− ۰.۶۴P=	۵.۴۱±۲۰.۲۲)	ρ = ۰.۰۷ P= ۰.۱۹
جنس						
مرد	۱۰۴.۶۴ ۲۳.۷۱±	t =۴.۱۲	۷۶۸±۷۸.۶۸	Z =−۱.۸۴ ۰.۰۶۵P=	۵.۲۹±۲۰.۲۱	Z = −۰.۰۷ ۰.۹۴P=
زن	۹۲.۷۴ ۲۴.۱۷±	p =۰.۰۰	۸۰.۴۸ ۶.۸۷±		۵.۷۱±۲۰.۲۶	
وضعیت تأهل						
مجرد	۹۷.۲۳ ۲۴.۵۴±	t =۱.۹۲	۷۹.۸۹ ۷.۱۸±	z =۰.۴− ۰.۶۹P=	۵۸.۴±۲۰.۱۱	Z = −۰.۸۵ ۰.۴۰P=
متأهل	۸۹.۲۰ ۲۴.۲۵±	p =۰.۰۵۶	۸۰.۳۳ ۷.۰۶±		۴.۸۴±۲۱.۰۸	
رشته تحصیلی						
پرستاری	۱۰۱.۶۹ ۱۹.۴۰±		۶.۴۵±۷۹.۲۲		۴.۲۷±۲۰.۷۲	
مامایی	۷۵.۰۰ ۲۴.۸۹±		۷.۳۹±۸۳.۴۴		۴.۵۴±۱۹.۰۳	
پزشکی	۹۷.۴۸ ۲۴.۷۳±		۵.۸۸±۸۰.۴۹		۶.۰۱±۱۹.۴۹	
دندانپزشکی	۱۰۰.۳۷ ۲۵.۵۱±		۶.۷۸±۸۰.۳۷	H =۱۸.۴۴ P= ۰.۰۳	۵.۳±۲۰.۲۳	H = ۱۰.۴ ۰.۳۲P=
هوشبری	۱۰۱.۹۶ ۲.۴۸±		۶.۶۷±۸۱.۷۱		۴.۶۸±۱۹.۶۸	
بهداشت	۹۵.۸۴ ۲۱.۰۲±	F = ۴.۶۴ p= ۰/۰۰	۶.۰۹±۷۹.۰۶		۴.۸۶±۲۱.۴۳	
علوم آزمایشگاهی	۹۶.۹۵ ۲۱.۳۸±		۸.۸۹±۷۶.۹۵)		۴.۷۴±۲۱.۲۵	
رادیولوژی	۹۸.۳ ۱۸.۹۱±		۷.۰۶±۷۸.۹		۵.۷۵±۲۱.۸۵	
اتاق عمل	۸۷.۰۵ ۲۸.۱۰±		۸.۸۶±۷۹.۱۵		۶.۱۷±۲۱.۲۵	
فوریت‌های پزشکی	۱۰۸.۵۵ ۲۲.۶۸±		۹.۳۷±۷۵.۹		۷.۲۱±۱۹.۵	
مقطع تحصیلی						
کارشناسی	۹۵.۸۴ ۲۴.۵۱±	t =۰.۴۲− p =۰.۶۷۵	۹۵.۸۴ ۷.۶۶±	Z =۰.۵۴− ۰.۵۹P=	۵.۱۷±۲۰.۶۲	Z =−۱.۸۲ P=۰.۰۷
کارشناسی ارشد و دکترا	۹۷.۰۰ ۲۴.۸۳±		۶.۳±۸۰.۳۶		۵.۷۲±۱۹.۶۰	

بین انگیزه پیشرفت تحصیلی و عزت نفس نیز ارتباط معکوس و معناداری وجود داشت. به عبارتی با افزایش عزت نفس نمره انگیزه پیشرفت تحصیلی کاهش می یافت و بالعکس. که با نتایج مطالعات ظهیری و رجبی (۲۰۰۹)(۲۳)، Legault و همکاران (۲۰۰۶)(۳۰) و Giofrè و همکاران (۲۰۱۷) (۳۱) متناقض می باشد چراکه در مطالعات یاد شده عزت نفس به عنوان پیش بینی کننده افزایش انگیزه پیشرفت تحصیلی مطرح شده است. با توجه به اینکه افراد شرکت کننده در این مطالعه از عزت نفس بالایی برخوردار نبوده اند احتمالا دلیل این تناقض را بتوان اینطور توجیه کرد اگر عزت نفس کاهش یابد، احساس ضعف و ناتوانی در فرد پدید می آید و برعکس با افزایش عزت نفس فرد احساس توانمندی و ارزشمندی می کند و دگرگونی های مثبتی همچون افزایش پیشرفت تحصیلی و افزایش تلاش برای دستیابی به موفقیت در فرد ایجاد می شود از طرفی در مطالعات یاد شده به طور غیر مستقیم به بررسی فاکتورهای تاثیرگذار بر انگیزه پیشرفت تحصیلی پرداخته اند حال آنکه در پژوهش حاضر نقش عزت نفس به عنوان یکی از فاکتورهای تاثیرگذار بر انگیزه پیشرفت تحصیلی مدنظر قرار گرفته است از طرفی جامعه پژوهش

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-11]

در مطالعات یاد شده از نظر تنوع فرهنگی، محیط های بالینی، نوع شرکت کننده در مطالعه و همچنین نوع ابزار به کار رفته برای سنجش انگیزه پیشرفت با پژوهش حاضر متفاوت است.

علاوه بر این نتایج این مطالعه نشان داد که بین نمره معدل کل و نگرش نسبت به تقلب ارتباط معکوس و معناداری وجود داشت بدین صورت که نتایج مطالعه Bunn و همکاران (۳۲)، Batool و همکاران (۳۳) و Abdulghan و همکاران (۳۴) نیز همبستگی منفی بین معدل و نگرش نسبت به تقلب گزارش کرده اند. در این باره می توان این فرض را مطرح کرد که دانشجویان دارای معدل بالا با تلاش، اعتماد به نفس و دانش خود برای پیشرفت تحصیلشان عمل می کنند و تقلب دانشجویان ضعیف تر را کاری بی فایده یا غیر اخلاقی می دانند. در حالی که Kerkvliet (۳۵) و Hardigan (۳۶) ارتباطی بین میانگین معدل و تقلب پیدا نکرده اند.

همچنین دانشجویان پسر به طور معناداری نمره نگرش نسبت به تقلب بالاتری نسبت به دختران داشتند که با نتایج مطالعه های Niiya و همکاران (۳۷)، خامسان و امیری (۳۸)، Batool و همکاران (۳۳)، Al-Qaisy (۳۹)، Đogaš و همکاران (۴۰)، Henning و همکاران(۴۱) و Abdulghan و همکاران (۳۴) همخوانی دارد از طرفی نتایج مطالعه نشان داد دانشجویان مامایی نگرش کمتری به تقلب تحصیلی نسبت به رشته های دیگر داشته اند. احتمالا می توان این نتیجه را اینگونه توجیه کرد که دانشجویان دختر معمولا به دلیل ترس از پیامدهای تقلب کمتر به این کار دست می زنند. این در حالی است که با یافته های مطالعه Bahrami و همکاران(۴۲) که شیوع تقلب در دختران و پسران را مساوی گزارش کرده اند در تعارض است. احتمالا این عدم همخوانی به دلیل بکاربردن ابزارهای مختلف در سنجش تقلب تحصیلی و رشته های مختلف برمی گردد با این حال لزوم انجام تحقیقات بیشتر نقش جنسیت در انجام و نگرش به تقلب باید در تحقیقات آتی مدنظر قرار گیرد.

بر اساس یافته های این پژوهش به نظر می رسد در آسیب شناسی تقلب تحصیلی بهتر است به عوامل انسانی از جمله عزت نفس و انگیزه پیشرفت تحصیلی توجه بیشتری شود. با توجه به تاثیرگذاری معکوس انگیزه پیشرفت و عزت نفس بر نگرش نسبت به تقلب تحصیلی نیاز بیش تری به رسیدگی به شرایط یادگیری و راهکارهای افزایش عزت نفس و انگیزه پیشرفت در دانشگاه احساس می شود تا دانشجویان را از انجام تقلب تحصیلی بازداشت. در مجموع مسؤولان و اساتید باید توجه داشته باشند که شرایط لازم از جمله امکانات مناسب در سطح دانشگاه برای کلیه دانشجویان را به منظور پیش گیری یا مهار تقلب تحصیلی و به دنبال آن پیشرفت تحصیلی دانشجویان فراهم کنند همچنین با طراحی پژوهشی های جدید در راستای راهکارهای پیشگیرانه حل یا کاهش معضل تقلب تحصیلی به نظام آموزشی پیشنهاد می شود تا روحیه اخلاق علمی در نظام آموزش عالی بیشتر ترویج شود. از نقاط قوت این مطالعه می توان به مشارکت تمامی دانشکده ها اشاره کرد. همچنین استفاده از خود اظهاری برای تکمیل پرسشنامه ها نیز می تواند به عنوان یکی از محدودیت های این پژوهش در نظر گرفته شود. احتمال داده می شود که دانشجویان هنگام ارائه گزارش دربارۀ رفتارهای شان، محافظه کارانه رفتار می کنند، بدین معنا که گزارش واقعی از میزان مشارکت شان در رفتارهای متقلبانه را نشان نمی دهند.

نتیجه گیری

با توجه به نتایج دانشجویان علوم پزشکی نگرش بالایی نسبت به تقلب تحصیلی داشته اند و اگر دانشجویان علوم پزشکی با تقلب امتحان خود را پشت سر بگذارند، در نهایت سواد و معلومات آن ها از سطح مطلوب برخوردار نخواهد بود و این امر می تواند ضررهای جبران ناپذیری به بیماران وارد نماید(۴۳). از طرفی با توجه به نقش انگیزه پیشرفت و عزت نفس بنابراین با برنامه ریزی های مناسب احتمالا بتوان از بروز تقلب تحصیلی به شیوه های مختلف جلوگیری کرد.

ملاحظات اخلاقی

مقاله حاضر حاصل طرح تحقیقاتی می‌باشد که در کمیته اخلاق معاونت تحقیقات و فنآوری دانشگاه علوم پزشکی IR.RUMS.REC.1396.105 ثبت گردیده است.

سپاسگزاری

پژوهشگران بر خود لازم میدانند از دانشجویان و معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان که امکان انجام این پژوهش را فراهم نمودند صمیمانه تشکر و قدرانی نمایند.

منابع

1. Murdock TB, Beauchamp AS, Hinton AM. Predictors of cheating and cheating attributions: Does classroom context influence cheating and blame for cheating? European Journal of Psychology of Education. 2008;23(4):477.
2. Desalegn AA, Berhan A. Cheating on examinations and its predictors among undergraduate students at Hawassa University College of Medicine and Health Science, Hawassa, Ethiopia. BMC medical education. 2014;14(1):89.
3. Akram Sanago, Soheila Kalanteri, Kashefi N, Majnoni MZ, Joibari L, . Attitude and practice of undergraduate students of Golestan University of Medical Sciences about cheating in the exam. sdmej. 2017;14(3):219-26.
4. Desalegn AA, Berhan A, Berhan Y. Absenteeism among medical and health science undergraduate students

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-11]

at Hawassa University, Ethiopia. BMC medical education. 2014;14(1):81.
5. Gesinde AM, Adejumo GO, Odusanya T. Forms of academic cheating during examination among students with hearing impairment in Nigeria: Implication for counselling practice. European Journal of Social Sciences. 2011;26:276.
6. Palmer JJ. Academic integrity: The relationships between student experience and intellectual maturity: Capella University; 2009.
7. Taradi SK, Taradi M, Đogaš Z. Croatian medical students see academic dishonesty as an acceptable behaviour: a cross-sectional multicampus study. Journal of medical ethics. 2012:medethics-2011-100015.
8. Sierles F, Hendrickx I. Cheating in medical school. Academic Medicine. 1980;55(2):124-5.
9. Witherspoon M, Maldonado N, Lacey CH. Academic Dishonesty of Undergraduates: Methods of Cheating. Online Submission. 2010.
10. Khamesan A, Amiri M. The study of academic cheating among male and female students. 2011.
11. Tirgari B, Azizzadeh Fm, Heidarzadeh A, Abbaszadeh H. The Relationship Between Self-Efficacy And Achievement Motivation And Academic Adjustment In The First Year Undergraduate Students Of Kerman University Of Medical Sciences In 2015. 2017.
12. Tamannaifar M, Gandomi Z. Correlation between achievement motivation and academic achievement in university students. Education Strategies in Medical Sciences. 2011;4(1):15-9.
13. Dumont M, Provost MA. Resilience in adolescents: Protective role of social support, coping strategies, self-esteem, and social activities on experience of stress and depression. Journal of youth and adolescence. 1999;28(3):343-63.
14. Ryff CD. Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being. Journal of personality and social psychology. 1989;57(6):1069.
15. Masoudnia E. A Survey of Relationship between Self-esteem and Social Anxiety among Undergraduate Students. Clinical Psychology & Personality. 2009;1(37):49-58.
16. Crocker J, Knight KM. Contingencies of self-worth. Current directions in psychological science. 2005;14(4):200-3.
17. Hardigan PC. First-and third-year pharmacy students' attitudes toward cheating behaviors. American Journal of Pharmaceutical Education. 2004;68(5):110.
18. Khonig AS, Farid A, Ramin HK. Phenomenological Survey of Causes of Student Tendencies to Academic Cheating and Cheating Methods from Perspective and Experiences of Cheater Students. Journal of Research in Teaching. 2016;4(2):113-28.
19. Frasat M, Mahram B, Aminkhandaghi M. A Study of the Students' Attitude towards Cheating and the Rate of Cheating Among Them and the Predictability of Their Attitude Based on the Implemented Curriculum. Journal of Measurement & Educational Evaluation Studies. 2017;7(17): 155-133.
20. Rajabi G, Bohlel N. The reliability and validity of Rosenberg self-esteem scale in freshman students of Shahid Chamran University of Ahvaz. J Educ Psychol Res. 2008;8:33-48.
21. Solemani Far O, Shabani F. The Relation of Self-Efficacy and Achievement Motivation with Academic Adjustment of First Year Undergraduate Students of Shahid Chamran University Ahvaz. Journal of Educational Psycology Studies. 2014;10(17):83-104.
22. Olanrewaju AS. Correlation between academic cheating behavior and achievement motivation. Nature and Science. 2010;8(12):130-4.
23. Zahiri naw B, Rajabi S. The Study of Variables Reducing Academic Motivation of "Persian Language and Literature" Students. Training & Learning Researches. 2009;1(36):69-80.
24. Newstead SE, Franklyn-Stokes A, Armstead P. Individual differences in student cheating. Journal of Educational Psychology. 1996;88(2):229.
25. Idrus F, Asadi Z, Mokhtar N. Academic Dishonesty and Achievement Motivation: A Delicate Relationship. Higher Education of Social Science. 2016;11(1):1-8.
26. Moeck PG. Academic dishonesty: Cheating among community college students. Community College Journal of Research and Practice. 2002;26(6):479-91.
27. Zamani M, Ahi g, Ravanjuo F. The relationship between self-esteem and self-control with cheating academic among students of the Islamic Azad University of Birjand, the second International Conference on research in behavioral and social sciences, Tehran, Institute leader, conference Karin. 2015.
28. David LT. Academic Cheating in College Students: Relations among Personal Values, Self-esteem and Mastery. Procedia - Social and Behavioral Sciences. 2015;187:88-92.
29. Asgari F, Mirzaee M, Tabari R, Kazemnejad Leili E. Self-esteem in students of Guilan University of Medical Sciences. Research in Medical Education. 2016;8(2):18-26.
30. Legault L, Green-Demers I, Pelletier L. Why do high school students lack motivation in the classroom? Toward an understanding of academic amotivation and the role of social support. Journal of educational psychology. 2006;98(3):567.
31. Giofrè D, Borella E, Mammarella IC. The relationship between intelligence, working memory, academic self-esteem, and academic achievement. Journal of Cognitive Psychology. 2017;29(6):731-47.
32. Bunn DN, Caudill SB, Gropper DM. Crime in the classroom: An economic analysis of undergraduate student cheating behavior. The Journal of Economic Education. 1992;23(3):197-207.
33. Batool S, Abbas A, Naeemi Z. Cheating behavior among undergraduate students. International Journal of Business and Social Science. 2011;2(3):246-54.
34. Abdulghani HM, Haque S, Almusalam YA, Alanezi SL, Alsulaiman YA, Irshad M, et al. Self-reported cheating among medical students: An alarming finding in a cross-sectional study from Saudi Arabia. PloS one. 2018;13(3):e0194963.
35. Kerkvliet J. Cheating by economics students: A comparison of survey results. The Journal of Economic Education. 1994;25(2):121-33.
36. Harding TS, Mayhew MJ, Finelli CJ, Carpenter DD. The theory of planned behavior as a model of academic dishonesty in engineering and humanities undergraduates. Ethics & Behavior. 2007;17(3):255-79.
37. Niiya Y, Ballantyne R, North MS, Crocker J. Gender, contingencies of self-worth, and achievement goals as predictors of academic cheating in a controlled laboratory setting. Basic and Applied Social Psychology. 2008;30(1):76-83.
38. Amir Khamesan MAA. The Study of Academic Cheating Among Male and Female Students. Ethics in science and Technology. 2011;6(1):54 .۶۲-eng
39. Al-Qaisy L. Students' attitudes toward cheat and relation to demographic factors. European Journal of Social Sciences. 2008;7(1):140-6.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-11]

40. Đogaš V, Jerončić A, Marušić M, Marušić A. Who would students ask for help in academic cheating? Cross-sectional study of medical students in Croatia. BMC medical education. 2014;14(1):1048.
41. Henning MA, Ram S, Malpas P, Shulruf B, Kelly F, Hawken SJ. Academic dishonesty and ethical reasoning: pharmacy and medical school students in New Zealand. Medical teacher. 2013;35(6):e1211-e7.
42. Bahrami M, Hassanzade M, Zandi Z, Erami E, Miri Kh. Student's Attitude about Cheating and its Confronting Strategies. Bimonthly of Education Strategies in Medical Sciences. 2015;8(2):99-104.
43. Abedinipoor A, Samadi F, Momeniyan S. Prevalence and factors associated with cheating among students of Qom University of Medical Sciences. Journal of Medical Education Development. 2015;8(19):73-80.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-11]